

KREŠTÁN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 " — "
Na štvrt roka — — 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Spravodlivosť a pravda.

Za tieto dve zásady bojovala kresťanská ľudová strana v minulom roku. Na tomto zakladá sa jej program aj v nastávajúcom roku. Toto bude uplatňovať v celom jej účinkovaní politikom. Spravodlivosť požaduje, aby ľud pospolitý Boha svojho chválil vo svojej reči materinskej,

ako tiež požiadavka kresťanskej spravodlivosti je, aby dielky v ľudových školách vyučované boli v reči pospolitého ľudu. Pohnutá citami spravodlivosti, na dejišti verejnopolitickom žiadala kresťanská ľudová strana, aby úradníci verejnej správy obcovali s ľudom v jeho materinskej reči a úradné predvolania a uzavretia aby sdelili ľudu v reči srozumiteľnej. Spravodlivosť

Svätí Kráľovia od Východu.

je základom kráľovstvá. Tohoto drží sa kresťanská ľudová strana v celom jej účinkovaní politickom. Druhé, čo kresťanská ľudová strana vždy neohrozene zastávala a bránila, to je pravda kresťanská. Za pravdu kresťanskú bude aj v tomto roku neohrozene bojovať v krajinskom zákonodarstve. Kresťanský pospolitý ľud už i z tohoto by mal nahliadnuť, že nemá druhej politickej stránky, v ktorej by mohol úplne dôverovať, ako mu je kresťanská ľudová strana. Toto je skutočne v najslachetnejšom smysle slova stránka kresťanská a úprimne ľudová. Kresťanské obyvateľstvo krajiny len svoje vlastné záujmy podporuje, keď sa v čo najväčšom počte pripojí ku kresťanskej ľudovej strane. Víťazstvo kresťanskej ľudovej strany je víťazstvo spravodlivosti a pravdy, za ktoré ona neustále verne bojuje. Kresťanská spravodlivosť a pravda sú základom politického účinkovania kresťanskej ľudovej strany nielen v tých pohyboch, aké ona v prospech vlastného ľudu vyvíňa, lež aj ohľadom cudzozemska, keď jej treba slovo pozdvihnúť v záujme utlačeného pospolitého ľudu. Tak v záujme kresťanskej spravodlivosti a pravdy, s celým dôrazom vysloviť sa musí kresťanská ľudová strana proti tým brutalitám, aké páchajú pritomne Prúšiaci proti úbohým Poliakom v Pozňansku. Pruská vláda predložila pruskému snemu zákonnú predlohu, ktorá má za cieľ úplné zničenie poľského hospodárstva v Pozňansku. Žiada v tejto predlohe vláda, aby jej zákonom zabezpečené bolo právo každý poľský majetok v Pozňansku aj vtedy zakúpiť, keď ho patričný poľský majiteľ predať nechce. Týmto spôsobom Prúšiaci celkom chcjú ožobrať úbohých Poliakov. Nech vyvandrujú a urobia miesto nemeckým kolonistom, medzi ktorými pravda nebude chýbať židovstvo.

Od mnoho rokov Prúšiaci všemožným spôsobom hľadajú vykynožiť úbohých Poliakov v Pozňansku. Vo všetkých školách zakázané je každé poľské slovo. Poľské deti ani len modliť sa nesmú v jejich materinskej reči. Poliakov je v Pozňansku 3 a pol milióna a pri verejných shromaždeniach nesmú ani poľského slovíčka premlúvať. V rokoch 1886., 1898. a 1902. povolil pruský parlament na každý rok sto miliónov mariek, ku zakúpeniu poľských majetkov. To ale nevedlo k očakávanému výsledku, ba

oproti tomu tým viacej sa zmáhali poľskí veľkostatkári, malí poľskí hospodári ale prvej by boli hladom pomreli, ako svoje majetky odpredali Nemcom. Pruská vláda teraz tristo miliónov mariek chce obrátiť na zakúpenie poľských majetkov. Krom toho vyniesli zákon vyvlastnenia, dľa ktorého Nemecký bárs aký poľský majetok úradne odšacovať a odkúpiť môže, bez ohľadu na to, či ho poľský majiteľ odpredať chce alebo nie. Toto je skutočne do neba volajúca nespravodlivosť, aká na celom svete — najmä v kultúrnych štátoch — páru nemá. Keď takto vyzerá tá nemecká sloboda, ako musí vyzeráť už potom otroctvo Nemcov? Ortel nad Poliakmi je vynesený. Poľský národ musí zahnúť v Nemecku. Prečo že to ale? Čo previnil tento mnoho zkúšaný a utrápený národ? I sami pruskí ministri nevedia iného proti nemu predniesť, ako že sa mu ešte vždy o slobode a neodvislosti snívajú. To je celé jeho previnenie. Keď úbohý ľud s bolesťou rozpomína sa na slávu svojich predkov, keď nemôže zabudnúť, že dakedy jestvovalo mocné a slávne Poľsko s mohutnými kráľmi a hrdinami, keď ešte vždy trúchli nad násilným rozkusovaním drahej mu na veky domoviny, vtedy pruský štát v mene nemeckej «kultúry a práva», najimfámnejších prostriedkov používa ku vyhubeniu tohoto ľudu. Pruská vláda zákonom chce dať sebe takého práva, dľa ktorého Poliakom odkúpiť môže majetky, proti jejich vôli, teda násilným spôsobom. Tu opätovne v celej jejich podlosti spatrujeme liberálne pochopy o štáte, dľa ktorých prameňom všetkého práva má byť vôľa snemovej väčšiny, ktorá túto vôľu ešte aj vtedy za právo vyhlasuje, keď sa to protiví právam prírody. Prusko vôbec nemá práva takto pokračovať proti Poliakom. Zdravý rozum povedá každému, že je to najbrutálnejší nápad na právo vlastníctva, najpodlejšia lúpež, ktorou Prúšiaci ku cieľu nikdy neprídu.

Násilie, páchané proti ľudu, totiž nikdy ku cieľu nevedie. Utlačený národ tým viacej upevnený býva citami lásky ku svojmu ľudu. Pred niekoľko sto rokami páchali podobné brutality aj Angličania proti obyvateľstvu Irlandu. Čo ale s tým pre seba docielili? Nič. Národ irlandský je síce ožobračený, myslí ale vždy s opovržením na svojich utlačiteľov, a pritom skalopevne drží sa svojho rodu a svojho náboženstva. Toto

by k poučeniu malo byť Prúšiakom. Jestli ale neupustia od neblabého pokračovania svojho, proti Poliakom namereného, so všetkým právom opovrhne ich celý vzdelaný svet! Takéto barbarstvo dnes už nemôže nikto schvalovať!

Štátne alebo katolícke školy.

Aj v nastávajúcom roku zaiste nejedna chudobná, alebo zanedbaná obec vystavená bude pokušeniam, aby si svoju náboženskú katolícku školu zoštátnila. Pokušiteľov k tomu najde sa dosť v každom kraji. Katolíci ale, čo si vážia svoje sväté náboženstvo a čo majú pred očima budúcnosť svojho pokolenia, nikdy nesmú ku tomu privoliť, aby im škola zoštátnená bola a čo by im ktokoľvek sľuboval bárs aj poklady celého sveta. Veriaci katolíci majú byť proti zoštátneniu svojej školy, zvlášte preto, pretože takáto škola: 1. najväčšie nebezpečenstvo je pre našu svätú vieru a 2. vedie k istému mravnému poklesku našej mládeže.

1. Zoštátnená škola je najväčšie nešťastie našej svätej viery. Každý svedomitý katolík má si zvlášte na tom dať záležať, aby naša svätá viera v srdciach ľudských čo možno tým viacej upevnená bola, preto aj nesmie sa lahostajne dívať, alebo aj sám pomáhať, aby ju naši nepriatelia podkopávali. Zoštátnená škola je ale diabolským vtípom vynalezený prostriedok, aby naše sväté náboženstvo katolícke pomaly, bez toho, žeby to kto zbadal, lež tým istejšie vykorinené bolo, svedomitý katolík nesmie preto pod žiadnou podmienkou a nikdy k tomu privoliť, aby katolícka škola zoštátnená bola. K lepšiemu porozumeniu veci vysvetlíme to nasledujúcou bájkou: Diabli držali jednú veľké shromaždenie v pekle. Hrozne ich to mrzelo, že je na zemi ešte vždy veľa veriacich katolíkov a málo zatratených prichodí do pekla. Lucifer svolal preto všetkých diablov, aby sa radili, čo majú robiť, aby katolícke náboženstvo na zemi tým viacej kleslo a s tým viacej hosťov prichádzalo do pekla. Diabli predniesli rozličné návrhy. Jedon malý diabol navrhol, aby diabli ohlasovali na zemi vždy protivné veci tomu, čo ohlasujú kňazi. Lucifer mu ale na to povedal: ty si malý diabol, ale veľký somár. Keď to urobíš, ľudia ťa hneď poznajú a

utečú od teba. Na to vystúpil druhý diabol, ten sa za múdrejšieho držal a povedal: Velactení diablove! Ja som tej mienky, že sa my na zem ani nemusíme unovať, bo tam máme dosť pomocníkov. To sú zlí ľudia. Tí nech po krčmách a kde sa viacej ľudu spolu sijde pri každej príležitosti, huckajú proti katolíckej viere, brízgajú na katolíckych kňazov, vtedy bude koniec náboženstvu. Tomuto múdremu diablove Lucifer zas taktó odpovedal: Ty si tiež veľký hlupák! Čím viacej budú naši pomocníci na katolíckych kňazov a na katolícku vieru brízgať, tým viacej ich druhí budú brániť a zastávať a ľud bude tým nábožnejší. Tak to bolo aj v Nemecku, tam sme zarovnak dali búriť proti katolíckemu kňazstvu a čo z toho máme? Katolíci Nemecka sú hrozne dobrí katolíci. Treba nám to ináč robiť. Ľudia ani badať nesmie, že sa o jeho náboženstvo jedná. Svet má pokojne žiť v tej mienke, že náboženstvu žiadne nebezpečie nehrozí. Tu vám volačo poviem. Posiaľ mali ľudia zväčša katolícke školy a to bola veľká chyba. V takých školách vyučovala sa mládež dobrému. Deti ostaly síce niekedy zlé keď školu opustily, to dobré ale čo im do srdca v škole zaštepili, nevyhynulo celkom, uplatní sa pozdejšie a keď prídu k rozumu, budú celkom dobrí katolíci. To ale treba prekaziť. Katolícke školy musia celkom zaniknúť. My potrebujeme miešané školy, do ktorých majú prístup deti každého vierovyznania. V takých školách učiteľ ani slovom nesmie spomenúť náboženstvo, deti následkom toho k náboženstvu budú lahostajné, bo o ňom nikdy v škole neslyšia. Toto je prvý krok. Ľudia ničoho nebadajú. Nazdávajú sa, že to v takých školách tak ide, ako v katolíckych. Aknáhle ale všetky školy dostaneme do našej moci, tak potom sa žiaden kňaz nesmie v našej škole ukázať a náboženstvo tam vyučovať, školské knihy musia tiež byť také, ako my chceme. O Bohu ani zmienky v nich nesmie byť. Učítelia kedy-tedy robia posmešné poznámky o pravdách náboženstva. To je ale celkom dostatočné. Cez deväť rokov chodia deti do takej školy a keď z nej vyjdu, tak nikdy nebudú kresťania, bo v jejich detinstve o náboženstve ničoho neslyšaly.

Toto shromoždenie diablov v pekle je síce len bájka, nachodí sa ale dosť ľudí medzi katolíkami, ktorí priam tak robia, ako keby tiež

boli bývali na tom shromaždení. Držia sa toho, čo v pekle Lucifer povedal diablom: Najistejší prostriedok vykorenenia náboženstva je deti bez náboženstva vychovávať.

Zakiaľ sú školy katolícke, vyučovanie náboženstva nemôže sa v nich zakázať. Preto zoštatňujú školy nepriatelia náboženstva. V takých školách nemá potom kňaz žiadneho práva. Aby ale ľudia nezbadali, že sú oklamaní, vyučuje sa z počiatku náboženstvo aj v štátnych školách. Akonáhle ale zoštatnia všetky školy, vytvorí z nich celkom náboženstvo, povyhadzujú zo školských izieb všetky kríže, zakážu deťom modliť sa «Otče náš», «Zdravas Maria» a vychovávajú ich celkom bez náboženstva. Tento plán vyfundovali si nepriatelia katolíckeho náboženstva freimaureri. — V jejich shromaždení r. 1904. a poznové 1907. uzavreli, že neprestanú na tom pracovať, kým len všetky školy nebudú zoštatnené, bo len na tento spôsob môžu vykoreniť náboženstvo katolícke. Kto teda z katolíkov pracuje za zoštatnenie školy, ten je vedome, alebo nevedome nasledovníkom bezbožných freimaurerov.

Veriaci katolík nemôže byť za zoštatnenie náboženskej školy, lebo zoštatnená škola veľké nebezpečie je pre našu vieru. Nemôže ale byť za takúto školu aj z tej príčiny, bo je to:

2. Veľké nebezpečie pre mládež v mravnom ohľade. Kde nenie náboženskej výchovy, tam nenie ani mravnosti. Bázni a kázni kde že sa mládež inde naučí, ak nie v škole? Jestli ale v škole nevychovejú mládež a ju len istej šikovnosti priučujú, ako dajaké nerozumné zviera, tam o bázni a kázni ani reči byť nemôže.

Smutných následkov výchovy mládeže bez náboženstva spatrujeme dosť po všetkých stranách. Prečo teraz ochladzuje v srdciach detí láska, oddanosť a povďačnosť detí ku svojim rodičom? Bo im chybuje náboženská výchova. Prečo je teraz tolko nezdvorilej, neposlušnej a nespokojnej čelade? Bo nemá náboženskej výchovy. Krušným následkom nedostatku výchovy náboženskej sú ale aj tie hrozné mravné poklesky, ako: zbojstvá, krádež, vraždy, bitky s krvepreliatím, o ktorých predtým zriedka bolo slyšať. Nepovedáme snáď mnoho, keď tvrdíme, že čím viacej zoštatňuje sa škôl, tým viacej žalárov treba stavať.

Krešťanská ľudová strana zmužile bojovala

pri pojednávaní školského zákona za to, aby katolíckym školám ľudovým a všetkým ústavom učebným katolícky charakter zabezpečený bol krajiným zákonom. Tomuto zodpovedne jednáť bude aj behom prítomného roku. Ľud katolícky ale nech silou-mocou podporuje krešťanskú ľudovú stranu v jej šlachetných snahách. Nech si nežiada a nedovolí svoje školy zoštatniť, bo toto je to najväčšie nebezpečenstvo pre sväté náboženstvo a budúce pokolenia ľudu.

Sme ešte krešťania?

Za potrebné držíme, aby sme si túto otázku začiatkom nového roku predložili. Je to síce až hrozná otázka a nejedného antiklerikála, ktorý dakedy poliaty bol krstnou vodou, obehne husia kožka, keď si úprimne chce odpovedať na tú otázku: sme ešte krešťania? Aby sme vyhli všetkým neporozumeniam, treba nám podotknúť, že sa tu neideme zaoberať s takými krešťanmi, ktorí v nedeľu a vo sviatok aj kostol navštevujú, len vo všeobecnosti sa pýtame, či dnes nachodí sa v srdciach ľudí čo len povrchno voľáčo takého, čo ich vôbec spája s krešťanstvom? Na túto otázku skoro by sme odhovedali: Nie, mnohí ľudia teraz — bohužiaľ — nič nemajú spoločného s krešťanstvom, krom toho, že kedysi boli pokrstení. Prečo to ale?

Jesto veľa židov, čo sa o jejich Mojžiša a o jejich Talmud zhola nič nestarajú. Je veľa tiež aj takých krešťanov, čo o katechismuse len toľko vedia, že sa ho voľakedy učiť mali. Žid ale ostane židom aj vtedy, keď nič nedá na svoju vieru. Myšlienka súpatričnosti, spoločných záujmov, ako nevýslovná zášť proti opovrženému krešťanstvu hýbe sa jednotajne, tak u žida, čo si chutne pojedáva pražskú šunku, ako u toho kazára, čo v dlhom kaftane s vykrućenými pažkami nad ušima prechádza sa po okružných cestách hlavného mesta. Tato solidarita plemena, akú v dejepise sveta jedine u židovstva spatrujeme, je základom jeho neočakávaného vyšvihnutia a tej moci, akou up'atňujú sa vo všetkých oboroch kultúrneho a hospodárskeho života a ktorou zavedení, krešťanským národom opovažujú sa prekážky robiť v uplatňovaní právnych nárokov. Tak ďaleko to už prišlo u nás v

Uhorsku, že hŕstka židovstva, je ich 98 percentov celého obyvateľstva krajiny, opovažuje sa tým vyhrázať, že jestli v Uhorsku povstane dakedy *antisemitismus*, tak židovstvo proti tomu postaví *antikristianismus*. V Budapešti vychodia noviny «Pesti Hirlap». Je to hlavný orgán freimaurerov a židovstva. V čísle 29. novembra písaly tieto noviny nasledovne:

«Jestli židov z jedného miesta vytisnú, to židia kresťanov vytisnú z desiatich miest... Dnes sa treba nielen antisemitizmu obávať, lež ešte vo väčšej miere treba sa báť antikristianizmu. Jestli katolíci prenasledujú židov vo verejných úradoch, to židia prevládzu všetkých kresťanov vo verejných povolaniach. Chudobnejší kresťania už aj dnes cítia prenasledovanie v tlači, a živote obchodnom a umeleckom. Dve pevné konfessie jestvujú v Uhorsku, katolíci a židia. Medzi tymito živoriace malé konfessie protestantské, v bojoch tých dvoch mohutných, časom celkom ztroskotané budú».

Rozmýšľajme nad tymito slovami hlavných novín židovstva a freimaurerov. A jestli ešte ani na toto neodhodláme sa ku tomu, aby sme sa zákonnou cestou vyslobodili z otroctva židovského na poli obchodnom, verejnospodárskom a v každom ohlade, vtedy úprimne musíme vyznať, že sme nenie kresťania.

Podajme si ruky všetci kresťania. Moc židovstva musí byť zničená zákonnou cestou. Toto nech je našim heslom v nastávajúcom roku. My chceme byť kresťanmi a pánmi tejto zeme aj v druhom tisícročí.

Ministerské nariadenie.

Gróf Andrásy, minister vnútorných záležitostí vydal dňa 28. decembra dve veľmi vážne nariadenia. Prvé nariadenie vzťahuje sa na otázku inkompatibility právomocnostných úradníkov. V druhom nariadení žiada od stoličných, zvlášte okresných úradníkov, aby sa vedeli vysloviť v reči ľudu, medzi ktorým účinkujú.

Osnova týchto dvoch ministerských nariadení vo výfahu je nasledovná:

I.

Minister vnútra známost má o tom z viacerých konkrétnych pádov, že stoliční úradníci, pri pe-

ňažných účastlinárskych spoločnosťach, vo správach veľkopriemyselných, alebo obchodných podnikov účinkujú. Pri posúdení toho nakoľko takéto pobočné zamestnanie nesrovnáva sa s úradom patričného, pred očima treba mať nasledujúce pravidlá:

1. Jestliže členovstvo správy, alebo iného tomuto podobného zamestnania v takej miere zaujme čas úradníka, že preto povinnosťam svojim zadosť učiniť a predpísané hodiny v úrade stráviť nemôže. Bár by z toho úrad čo i len najmenšiu škodu mal, považovať to vždy treba za inkompatibilitu.

2. Jestli obchod peňažného ústavu v takom spojení je so stolicou, alebo s úradom patričného, žeby úradník úradné povinnosti svoje až ľahko mohol zanedbať pre zaujatosť.

3. Jestli organizácia ústavu patrične obchodu takého je smeru, ktorý to vytvára, žeby stoličný úradník, bez urazenia vlastnej úradnej hodnosti, bez oškodenia štátu a verejných záujmov tam účinkovať mohol.

Posúdenie v týchto pádoch inkompatibility patrí ku prvostupňovému rozhodnutiu pred verejnú správu patričnej stolice.

II.

Dotyčno znalosti reči obecnstva vydal gróf Julius Andrásy, ako minister vnútorných záležitostí nasledujúce nariadenie:

«Tak z ohľadu riadneho behu záležitostí verejnej správy, ako aj v záujme obecnstva zvláštnu váhu kladiem na to, aby tí stoliční úradníci, ktorí následkom jejich úradovania v nepretržene hustom potyku stoja s ľuďom, teda v prvom rade okresní hlavní služnovci a podslužni, znali reč ľudu patričného okresu aspoň v takej miere, aby s ľuďom bez prekážky obcovať, prednáškam jeho rozumieť a svoje uzavretia spôsobom ľudu srozumiteľným na vedomie dať mohli patričným.

Neustupiteľná požiadavka je toto dobrej verejnej správy a spolu nevyhnutelne potrebná predpokladka náležitého vyplnenia toho šľachetného povolania, ktoré očakáva okresných úradníkov ohľadom svedomitého zastávania hmotných a duševných záujmov ľudu a vybavovania jeho záležitostí.

Bez znalosti reči ľudu, ako cudzinec stoj

okresný úradník medzi ľuďmi a jeho správe zvereným a pretože s ním osobne obcovovať nemôže, nerozumie jeho snahám a potrebám. Nemôže zadovážiť si dôvery ľudu a preto nemá ani potrebného vplyvu, aký by mal mať, jestli v službe štátnych cieľov ku verejnému dobrému a ku blahu ľudu úspešne chce účinkovať.

Nepochybujem, že obecnosť stoličná v úplnej miere precíti a aj v minulosti vedelo seba predstaviť vážnosť tejto záležitosti, ač práve predpokladám, že tí členovia okresného úradníctva, ktorí v reči ľudu neni sú zodpovedne zbehlí, i sami od seba usilujú sa zadovážiť si tohoto prostriedku k obcovaniu s ľuďmi potrebného, predsa na túto vážnu okolnosť zvlášte vyzývajú pozornosť patričných právomocností, aby tomuto nariadeniu zo stránky okresného úradníctva tým viacej zodpovedané bolo, bo v protivnom páde okresní úradníci, reči ľudu svojho okresu nerozumiaci nahradení majú byť českorej úradníkmi, ktorí s ľuďmi v jeho reči obcovávajú znajú.

Pospolitý ľud zaiste s uspokojením vezme v známosť toto ministerské nariadenie, bo je to aspoň čiastočné vyplnenie toho, za čo vo verejnej zpráve ku blahu ľudu bojuje kresťanská ľudová strana.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Vážne otázky.

Katolícka kongrua v Uhorsku.

Vláda podala zpravu krajinskej snemovni o účinkovaní jej behom roku 1906. a o stave verejných záležitostí krajinských. Z tejto veľmi obširnej zprávy spomeneme len tú otázku, ktorá katolíckej obecnosťi nanajvyš zaujíma a to je *kongrua katolícka*. Dotyčno tejto otázky spomína otázocná zpráva, že jeho veličenstvo kráľ najvyšším rozhodnutím od 22. novembra 1906. dovolil ráčil, aby otázka kongruy rímsko- a grécko-katolíckych duchovných a kaplánov i pred zaklúčením druhých otázok v najvyššom prípise od 22. marca 1887 označených, usporiadaná bola.

Z tejto príčiny — hovorí zpráva vlády — nedá sa ďalej čakať s usporiadaním otázok: patronátu, párbéru, štóly, základín, ako tiež cirkevných záležitostí grécko-katolíckeho duchovenstva, v ktorých pojednávania pravdepodobne ešte veľa času budú potrebovať.

Najvyššie rozhodnutie laňajšieho roku obsahuje v sebe podrobné nariadenia cieľom čím skoršieho usporiadania otázky kongruy; nariaďuje, aby stredisko kongruálneho výboru bezodkladne vypracovalo návrh, akým spôsobom zabezpečená má byť summa ku usporiadaniu kongruy potrebná a v prvom rade najvyšší hodnostári cirkevní, dľa akého kľúča náklonní sú prispievať ku tomuto cieľu.

Kongruu farárov ustáľuje hlavný patrón v 1600 a kaplánov 1000 korunách, pri ktorých 500 korun rátať sa má za celkové zaopatrenie. Cieľom ustálenia potrieb kongruálnych nariaďuje hlavný patrón, aby tomuto zá základ slúžily dôchodkové popisy z roku 1896. Stredisko kongruálneho výboru práce svoje už zakončilo. V poslednej konferencii biskupského sboru prijatý a ustálený bol kľúč, dľa ktorého najvyšší hodnostári cirkevní prispievať budú ku konečnému usporiadaniu otázky kongruy.

POLITICKÉ CHÝRY.

Nový rok kresťanskej ľudovej strany.

Členovia kresťanskej ľudovej strany snemovej vo veľkom počte shromaždili sa dňa 1. januára o 9. hodine v kruhu strany. O 10. hod. všetci prítomní prišli do prítomku jeho excellencie hlavného tovarníka grófa Ferdinanda Zichyho a predniesli veľazaslúženému vodcovi strany a katolíkov Uhorska holdujúce blahoželaniam k novému roku.

Reorganisovanie armády.

Medzi zpravami a predostreniami, ktoré spoločný minister vojny *Schönaich* podal delegáciám, nachodia sa aj také, ktoré sa poťahujú na zreorganisovanie armády. Dľa týchto spoločné ministerstvo vojny zamýšľa previesť

nové rozdelenie mužstva. Poneváž minister vojny k vývinu delostrelectva potrebný počet mužstva nedostal, chce si teda pomôcť tak, že si toto mužstvo zaopatrí z plukov pechoty. Minister totižto chce z každého pešieho pluku odobrať 48 vojakov, teda spolu asi 4900 pešiakov a prideliť ich ku delostrelectvu. Je síce pravda, že touto operáciou nové delá dostanú mužstvo, lenže s týmto bude oslabená pechota, a tak i táto reorganizácia armády, ako doposiaľ, bez mála zle vypáli.

Ministerpredseda vo Viedni.

Ministerpredseda *Wekerle* po novom roku odcestuje do Viedne, kde pri výsluchu predostre jeho veličenstvu cieľom sankcionovania návrhy o kvóte, o obchodných smluvách so zahraničím a o konzulárnom súdnicte. *Wekerle* bude sa radíť aj s členami rakúskej vlády o ďalšej práci delegácií.

Delegáti na mori.

Veliteľ vojenského námorníctva členov uhorskej a rakúskej delegácie pozval na študijnú cestu po mori, ktorá bude trvať tri dni. Loď s delegátmi pohne sa z Triestu okolo 12. januára a na tejto ceste až do Pólu delegáti obzrú si námornícke manévry a v Póle stavbu a zariadenie válečných lodí. Cieľom tejto cesty je, že veliteľstvo námorníctva chce delegátov presvedčiť o nutnosti potrieb, ktoré vyžaduje vývin spoločnej zbranej moci na mori.

Prevedenie hospodárskeho vyrovnania s Rakúskom.

Ministerská porada zaoberala sa 30. októbra s otázkou prevedenia hospodárskeho uzavretia s Rakúskom. Následkom rozhodnutia ministerskej porady s Rakúskom hospodárske vyrovnanie s Rakúskom uzavreté, vyrovnanie dvojakeho odanenia sa týkajúce, ako aj náhradné vyrovnanie na blok sa vzťahujúce do života uvedené sú 1. januára 1908. 2. Nariadením ministerpredsedom v mene celého ministerstva vydaným, obchodné prevádzanie zároveň s 1. januárom vstúpi do života na základe samostatného pokračovania Uhorska. (S týmto patent z roku 1551. celkom utratí platnosti.) 3. Ministerstvo obchodu nariaďuje v záležitosti samostatnej ochrany mustier. 4. Ministri obchodných a finančných záležitostí nariaďujú o zastavení odanenia pre-mávky na parolodach. 5. Konečne minister obchodu nariadením oznamuje pokračovanie ohľadom patentov a ochranných známk na základe smluvy s Rakúskom uzavretej.

Z CUDZOZEMSKA.

Francúzsko.

Likvidácia cirkevných majetkov.

Pri pojednávaní torby ministerstva finančných záležitostí v senáte francúzskom senátor *Leprovost-Delaunay*

predostrel návrh, aby s likvidáciou cirkevných majetkov poverené private osobnosti odstránené boli a na jejích miesto aby vyslaní boli úradníci. Známo je totiž, že bývalí ministri pri týchto operáciach narobili sebe škandalóznym spôsobom ohromného bohatstva. Tento návrh odmrštený bol pravda v senáte 159 hlasmi a tak títo nestydatí ľudia môžu ďalej zúriť v cirkevných majetkoch.

Persia.

O položení v Persku prichodí mnoho chýrov, ale tie si natoľko protirečia, že sa nedá z nich predvídať, jaký obrat môže nastať v Persku. Najnovšie londýnsky «Times» uverejnil z Teheranu zaujímavý list, ktorý objasňuje konflikt medzi korunou a parlamentom. Dľa listu parlament počiatkom novembra uzavrel, že šach bude dostávať 100.000 funtov obnášajúcu apanážu. Šach očakával ale, že mu na trovy udržania häremu a dvoru odhlasujú osobitnú summu a veľmi sa rozhneval, keď počul, že zo 100.000 funtovej civillisty má aj dvor udržiavať. Následkom tohto sdelil parlamentu, že alebo sa zriekne celej civillisty, alebo rozpustí svoj dvor. O službu obávajúcim sa úradníkom v tajnosti vyhrážal sa, že ich prepustí zo služby. Týmto vyhrážkami k tomu chcel nakloniť úradníctvo, aby mu bolo na pomoci pri zpätuvedení absolutismu. Ku zhoršeniu položenia prispelo i to, že vdovy po nebohom šachovi obrátili sa o podporu ku parlamentu. Parlament ich žiadosti ale nespĺnil. Všetky tieto okolnosti vplývaly na zhoršenie pomerov, ktoré sú dnes už ale o mnoho ľavnejšie.

Najnovšie zprávy z Teheranu oznamujú, že medzi parlamentom a šachom začalo sa vyjednávanie, ktorého cieľom je zabezpečenie ústavy a najst spôsob, jako by sa mohlo vyhovieť oprávneným žiadosťam šacha. Tieto porady slubujú vraj prajný výsledok.

KRAJINSKÝ SNEM.

Oba domy snemovne držaly zasadnutia v sobotu dňa 28. decembra.

I. Snemovňa veľmožov odbavila zákonnú predlohu kvóty, s čím aj zo stránky parlamentu prijatý je zákon hospodárskeho vyrovnania s Rakúskom.

II. Snemovňa krajinských vyslancov držala zasadnutie pod predsedníctvom Štefana Rakovszkyho, ktorý predložil snemu oznam snemovne veľmožov, ktorým táto v dnešnom zasadnutí prijala predlohu kvóty, zákonné predlohy sriadenia zahraničných kupeckých a obchodných pomerov, predĺženia platnosti zákonného článku XXX. z roku 1891., o konzulárnom pravosúdi. Na návrh prodsedu patričné predlohy predložily sa ku najvyššej sankcii jeho veličenstvu kráľovi.

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

B E S E D N I C A.

Bud' vždy statočným a poriadnym.

V izbe úradníckeho domu sedí Jozef Králik, kasnár grófskeho panstva v Ohňovej, a rozmýšľa, že s čím by mal prekvapiť svoju dcérku Magdušu, ktorá zajtrá bude mať deň narodenia. Rodičia sa tak rozhodli, že ich dcérka Magduša v ten deň pôjde k svätej spovedi. Malé dievčatko už od dávna sa tešilo tomu, že aký slávny a radostiplný deň čaká na ňu, totiž deň pristúpenia ku svätým sviatosťam.

Popoludní dal kasnár zapriaľnúť, zakrútil sa do bundy, lebo bola treskúca zima, a ponač on bol už starší človek, tak musel dávať pozor na svoje zdravie.

Cesta, ktorou sa kasnár ubieral, viedla práve popri grófskom kaštieli. Ako išiel popred bránu, práve vtedy vykročil z brány gróf, pýtajú sa:

— Kde že, kde pane kasnár?

— Do Nitry, osvíčený pane, — odpovedal kasnár. — Mám nakúpiť jedno-druhé.

— Dobre, že sme sa stretli.

— Môžem snáď poslúžiť s niečím? — opýtal sa úctive kasnár.

— Áno, — odpovedal gróf. — Jednou cestou mohli by ste aj moju záležitosť odbaviť. Ale poďme dnu.

Vošli do kaštiela.

— Pozrite, priateľu, — hovorí gróf, — tu je táto špárkassová knižočka na stotisíc korún, vyzdvihnite na ňu z nitrianskej sporiteľne šesťnásttisíc korún, lebo zajtrá súrne budem potrebovať tieto peniaze.

— Veľmi vďačne poslúžim, osvíčený pane, — povedal kasnár, hoc nebol by dbal, keby gróf iného bol poveril s touto službou, lebo Boh vie, čo sa môže prihodiť na ceste.

Gróf veľmi dobre poznal svojho kasnára. Vedel, že naň tak sa môže spolaľnúť, ako aj na seba. Jozef Králik dvadsať rokov bol v službe u grófa a prez tento čas aj väčší účet peňazí prešiel cez jeho ruku.

V Nitre odbavil všetko, čo mal. Šesťnásttisíc korún mu bez všetkej prekážky vyplatili, potom ale ponáľlal sa domov. V zime chytro sa zotmie. Na šťastie však nebo bolo jasné, aj mesiac vyšiel. Sane veselo sa šmíkaly po hladkej ceste. Kasnár lepšie zakrútil sa do bundy, lebo ostrý vietor pofukoval. O pol hodinku sišli z hradskej na jednu bočnú cestu, ktorá viedla prez jeden malý les do Ohňovej. Pri zákrute kone sa zplašily a zchytily ľahké sane. Pohonič ľedva ich vedel utíšiť. Konečne postály, ale bol už aj zvrchovaný čas, lebo zadok sánok zošmiknul sa do jarku. Kasnár hneď chcel

zoskočiť zo sánok, lež v tom sa pokľznul a spadol na breh jarku. Na šťastie ale nestalo sa mu nič, hneď vstal, šiel ku koňom a hladkal ich po šiji aby sa utíšili.

— Chvála buď Pánu Bohu zato, že sa nám nič nestalo, — povedal kasnár. — Môžeme pokračovať ďalej v našej ceste.

Okolo ôsmej hodiny večer dorazili do Ohňovej. Sane zastaly pred kaštielom a kasnár zosadnúc zo saní, šiel ku grófovi, aby mu odovzdal peniaze. V predsieni to mu povedal komorník, že osvíčený pán gróf si už ľahol a nariadil, aby pán kasnár zajtrá ráno o desiatej hodine prišiel s peniazmi. Kasnár nemal čo robiť, šiel domov, kde ho už veľmi netrpezlivo čakali. Keď vstúpil do izby, obstali ho všetci domáci a mali radosti, keď vypakoval donesené veci.

— Ale už veľľ poďme večerať, — hovorila domová pani, — viem, že si hladný.

— Zaraz milá manželka, len prvej schovaj túto toľolku. Šesťnásttisíc korún je v nej, pánu grófovi som ich doniesol z Nitry.

S tým siahne kasnár do vnútornej kapsi, aby vytiahol doľolku s peniazmi. Ale v tom okamihu zľadol. Toľolky v kapse nebolo.

— Čo je? — hovorí zmätený. — Či som ju snáď do druhého vačku strčil?

Poprezeral všetky vrecká, ale toľolky nikde najš nemohol.

— Bože môj, len si ju vari neztratil! — zalomila rukami manželka.

— Nenie ináč, — odpovedal kasnár, utierajúc si studený pot, ktorý sa mu z čela ronil.

Prišiel mu na um ten prípad, ktorý sa mu v lešiku prihodiľ. Jak ztratil toľolku, tak len mu mohla z vrecka vypadnúť, kde bol spadnul. Jak sa poponáľla, môže ju ešte najš, lebo o takomto čase nechodia tade ľudia. Dal teda hneď zapriaľnúť. Vzal na seba bundu a odobral sa od svojich domácich, ktorých radosť táto nehoda docela zkazila.

— Neplačte, — hovorí kasnár svojim domácim, — lež radšej sa modľite, veď Pán Boh to ešte všetko môže na dobré obrátiť.

Práve už chcel vysadnúť na sánky, keď mu voľačo ešte na um prišlo. Vrátil sa do písárne, vzal z kastne jednu knižočku a strčil ju do vačku. Bola to jeho vlastná špárkassová knižočka. Celý jeho majetok, ktorý za dvadsať rokov po halieri a po korune zošporovali. Bolo toho voľačo vyše 18 tisíc korún už aj s interesmi.

— Možno, že len zajtrá na poludnie pridem nazpät, — hovoril ku svojej manželke. — Ale zato nebojte sa, buďte spokojné, najmä ale nehovor nikomu o tejto veci.

Pri odchode povie mu Michal Blažej, podnotár, ktorý často chodieval ku kasnárovej rodine a aj veľľ bol svedkom všetkého, čo sa stalo:

— Doľolte mi, pane kasnár, aby som i ja šiel s vami. Viac očí, viac vidí. A jak ste toľolku skutočne tam ztrátili, skorej ju najdeme.

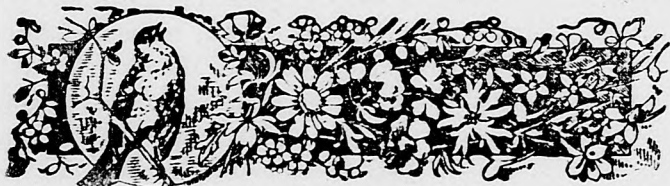
— Ak sa vám páči, poďte so mnou, — odpovedal kasnár. — A včul v mene Božom poháňaj Palko.

To miesto v lesiku, kde sa kasnárovi nehoda stala, bolo asi na pol hodiny cesty od Ohňovej vzialené. Keď prišli na ošudné miesto, zosadli zo sánok, zažali fakle a začali hľadať v snahe ztratenú ťobolku.

(Pokračovanie nasleduje.)

K povšimnutiu.

Všetkých rodákov a vôbec kresťanov a katolíkov slovenského jazyka celej krajiny, prosíme týmto náležite, aby «Kresťana» v najširších kruhoch rozširovať si nezťažovali. Pripomíname tiež, že tí ctení čitatelia, čo nám svoje predplatky riadne zašlú, usporia nám s tým mnoho práce a starostí, čo je tiež len ku prospechu nášho časopisu. Prosíme konečne tých, ktorí nám predplatné dlhujú, aby nám svoju podlžnosť bezodkladne odoslali, aby sme neboli prinútení zastaviť im ďalšie posielanie nášho časopisu.

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ v deň posledného decembra prijal blahoželania arcikniežat k novému roku vo viedenskom burgu, po čom o 5. hodine bol kráľovský obed v Schönbrunne.

Sprostredkovanie práce pre navrátiťších sa vyšťahovalcov, ktoré minister orby na základe dohodnutia sa s ministrom vnútra a s ministrom obchodu vedie, nabýva zo dňa na deň väčších rozmerov. Dľa posledne zostaveného soznamu u jednotlivých zamestnávateľov 30.000 ľudí dostane robotu, a síce asi 3000 baňských robotníkov, 15.000 lesných drevorobotníkov, 6000 poľných robotníkov, 17.000 fabričných a priemyselných robotníkov a 4000 gazdovských sluhov.

Svätokrádež. V rímsko-katolíckom chráme v Debročine nedávno v noci vylámali jednu skryňku na milodary a ukradli z nej 156 korún. Po energičnom stopovaní jedného zo zlodějov v osobe ruského robotníka menom Franca Brytchynského zatkli. Ostatných spoločníkov Brytchynského, ktorí ozbíjali už viac kostolov, energične stopujú. — Hľa, kam vedie nevera a neznažstvo.

Okeň. V Zay-Uhrovci v tamojšom panskom majeri minulé dni vo veľkom vetre vypukol oheň v jednej maštali pre kone, ktorý zničil budovu. Hasičstvo a občianstvo konalo veľkú prácu, lebo ešte aj šindlom pokryté sklady postavené s maštalou oratovalo. Najsvrchovejší čas by bol, aby uloženie krmu na povale prísne bolo zakázané, lebo takto aj od jednej iskry sa chytia susedné domy. Oheň — ako sa povráva — zapríčinil syn jedného kočiša, ktorý v podnapitom stave a s horiacou cigarou ľahol si do sena a zaspal. Dobytok zavčasu vyviedli.

Preložená obec. Minister vnútorných záležitostí odobril uzavretie obecnstva stolice trenčianskej, v smysle ktorého obec Čičmany z ilavského okresu preložená je do žilinského okresu. Pripojenie sa dňa 1. novembra už aj skutočne previedlo.

Ušlý kupec. Z Osieku sdeľujú, že Vilhelm Schwarz, majiteľ fabriky na ocot v Kapronci, zanechajúc vyše 300.000 korún dlžôb, uvrzol. Zainteresovaní sú obzvlášte pokrevní ušlého kupca a viac záhrebských peňazných ústavov.

2000 korún odmeny. Hájnika Karola Baumanna v obci Szokolya (stolica zvolenská) neznámi zlodej dynamitom usmrtil. V záujme väčšieho zdaru stopovania gróf Heinrich Aerstopf, u ktorého bol Baumann zamestnaný, 2000 korún odmeny vypísal pre toho, kto súd privedie na stopu vraha.

Ruskí revolucionári. Z Petrohradu oznamujú, že dľa úradnej zprávy tajná polícia prišla na stopu revolucionárom, ktorí mienili spáchať útok proti vyšším štátnym úradníkom. Viac ľudí zatkli a zhabali jeden sklad na zbraň a látky na robenie bomb.

Záležitosť vodovodu v Brezne. V meste Brezno (Breznobánya zvolenská stol.) idu stavať vodovod. Aby si mesto mohlo zadovážiť potrebné územie, minister orby udelil mestu vyvlastňovacie právo.

Pohyb proti alkoholizmu sa v oosledeom čase veľmi rozšíril. Právomocenský výbor stolice ungskej na svojom poslednom valnom shromaždení pojednával návrh grécko-katolíckeho kňazstva, aby v nedeľu a sviatky krčmy boli zavreté. Výbor väčšinou hlasov návrh prijal a vyriekol, že v tejto záležitosti upraví prípis na vládu.

Vzbura rumunských sedliakov. Na severných a severo-západných stranách Rumunska sedliacke obyvatelstvo sa opäť začína búriť. Príčinou terajšej vzbury je hlad. Do obcí Miroslava a Borlesti vyslali už aj vojsko ku potlačeniu vzbury.

Rodinné dráma pre vianočný stromček. V Szombathelyi železničný robotník Jozef Rosmann svojim nevlastným deťom nechcel postaviť vianočný stromček. Preto sa povadil so svojou manželkou, nato išiel do krčmy, zkadial sa opilý vrátil. Žena robila mu výčitky, načo Rosmann začal svoju manželku hrdúsiť. Keď to videla jeho 19-ročná nevlastná dcéra, schytila na stole ležiaci kuchynský nôž a trikrát ko vrazila otcimovi do chrbta. Rosmann o chvíľu skonol. Devu zatkli.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie, ako sme to už boli spomenuli, dňa 22. dec. prijal v Sóváre 120 členov do marianskej kongregácie. Po pobožnosti navštívil viacej vítečnejších osobností. Na počtu osvieteného pána biskupa miestny dekan a farár dôstojný pán Štefan Krušilak sriadil slávnostný obed, na ktorom účasť brali: župan, podžupan, okresný slúžny a všetko sóvarké solné a lesné úradníctvo. Osvietený pán biskup ešte v ten deň navrátil sa domov a na Hody pontifikoval veľkú sv. omšu. Na Božie narodenie pekné vianočné stromky boli prichystané v semeništi pre bohoslavcov, v biskupskej rezidencii pre robotníkov tlačiarne sv. Alžbety, pre opustené deti v dome panej Marie Otresovszky, pre učňov v katolíckom spolku Tovaryšskom, pre robotnícke dievčence u mníšiek patronážu sv. Dominika. — Osvietený pán biskup tieto dni vymenoval za vicedekana farára z Bodókováralja Jozefa Kogera, vyznačený je muž vítečný, ktorý v pohyboch katolíckych, sociálnych a spoločenských zadovážil sebe veľkých zásluh. — Ondrej Margóczy, okresný dekan, dňa 26. decembra požehnal dva zvony v obci Bodolló. Jedon zvon daroval kostolu tamojší gazda Jozef Spišák a druhý zaopatril sa zo zbierky farníkov. Ku posviacke pricestoval Barnabáš Tost, biskupský ceremonár a v krásnej reči vysvetlil významnosť zvonov, poďakoval sa spolu v mene osvieteného pána biskupa farníkom za jejich pekný dar, ktorým ku sláve Božej kostol svoj okrášlili.

Chýry zo Spiša. Hluchonemý tovaryš z Lubice menom Erneszt Szutor v kroví medzi Lubicou a Ruskinovcami najprv poškrvnil jednu ženu z Ruskinoviec, potom ju zavraždil a jej mŕtvolu do potoka hodil. — Už ho chytili. — V Levoči jedna mlátiaca mašina odtrhla lavú ruku robotníkovi Jozefovi Nebusz. — Staroveský slúžny dr. Gejza Kurovszky preložený je do Levoče a na jeho miesto príde do Starej Vsi novovyvolený slúžny Déneš Ujházy. — Kontrollór staroveského berného úradu (steierantu) preložený je do mesta Nagy-Rócze (stol. gemerská), na jeho miesto príde Samuel Braun, žid zo Zvolena. Úbohá Stará Ves! Už len v tom úrade chyboval žid?! Ako by ich tam už nebolo dosť, ba primoc! — Damfovú pílu v Jordancu (Magura) so všetkými lesami odkúpili od doterajších majiteľov bratov Neudčrfencov Robinson a Krausz, tiež židia. — V Levoči jeden úradník v kancelárii firmy Ganc menom Ladislav Czirkák 5500 korún ukradol z tamojšej wertheimky a potom utiekol. Ešte ho nechytli. — V Matejovcach vyvolili za učiteľku slečnu Etelku Kósch. — V Novej Vsi dňa 19. decembra jeden doktor 120 litrov mlieka, ktoré bolo do mesta na predaj donesené, dal vyliť do vody, lebo bolo falšované! Je to hriech proti siedmemu prikázaniu Božiemu: potravné články falšovať. — Nedávno sa radili zastupitelia, jedno ku druhému veľmi blízko, takrečeno len na pár krokov ležiacich, troch spišských miest Poprad, Felka a Spišská Sobota o tom, aby sa tie tri mestá spojili v jedno. Či dačo bude z toho, to ešte nezná. — Vo svätú vianočnú noc pršalo. — Knieža Ho-

henlohe by chcel odkúpiť celý majetok i s lesami slovensko-veskej gruntovnej panej Badányi. On jej sľúbil 600 tisíc korún, ona ale žiada 800 tisíc korún. — Všetci robotníci parnej píly v Jordancu (Magura) dňa 24. decembra vypovedali štrajk, píla celý týždeň stála. Štyroch hlavných buričov zatkli. Po vianočných sviatkoch ale riadne začali robiť. — V novembri odviezli zo Spiša na železnici do iných krajov Uhorska 86 rožného statku a 9 ošípaných, do cudzozemska nič. — V Podolínci dňa 13. decembra bola náhradná voľba stoličného výborníka, a síce na miesto Riesa, podolínskeho štátneho horára, ktorý tam zažakoval a si hollólmnický okres podržal. Teraz vyvolili dr. Martina Pirhallu, dekana a farára podolínskeho. Nech žije! — V Harhove je veľmi mnoho chorých detí na šarlach. Doteraz zomrelo 5; zvlášte jedných rodičov zarmútila veľmi tá choroba, zomreli im už tri deti. Nech ich Pán Boh poteší! — Vo Spišskej Belej židovský kupec menom Goldhammer sbankrotiroval, zostalo po ňom viac dlhu: ale kto zná, kolko mu v kešení zostalo! — Napadnutie voľby stoličných výborníkov v Podhradí odvolali.

Chýry zo Šariša. Prešov. Dňa 30. a 31. decembra v kláštore anglických mníšiek vydržiavané boli duševné cvičenia pre mestské a okresné ženské kongregácie marianskej. — V katolíckom kruhu Rákócziho dňa 22. decembra bol veľmi podarený zábavný večierok. — Viktor Sally, mestský kapitán, cieľom prekazenia falšovania potravných článkov, ako masla, mlieka, mádu atď. pred Božím narodením zavolať z Košíc dr. Henrika Donátha, ktorý na tržisťe donesený tovar preskúmal. Nesvedomití ľudia totiž v poslednom čase predávajú veľa falšovaného tovaru. Policaj prešovská, ako sa hovorí, pre nedostatok platu, strojí sa vstúpiť do štrajku. — Dr. Julius Holenia, špitálsky hlavný lekár, aby chorých potešil v jejich trápeniach, postavil im krásny vianočný stromček. — Minister výužby za pomocníka kráľovského školdozorcú preložil do Prešova učiteľa krajinskej školy z Berzevicze Pavla Chytil. — *Bardijov.* Spolok na predávanie mäsa je založený. Predsedom spolku je krajinský vyslanec dr. Leo Uhlig. Podpredsodom je advokát dr. Jozef Dvorzsák. Následkom drahoty mäsa a nesvedomitosti mäsiarov, takéto spolky treba by bolo zakladať aj po iných stranách. — *Berthok.* Slečna Gizella Barthóky, dcéra tunajšieho zemepána Adalberta Barthóky, v krajinskom konzervatoriume vycvičená speváčka, s veľkým úspechom držala prednášku dňa 15. decembra v Budapešti. — *Endrevágás.* Emil Semetkovszky, novo posvätený grécko-katolícky kňaz, vymenovaný je za tunajšieho farára. — *Soóvár.* Dr. Gejza Pritz, tunajší rodák, po zakončených štúdiách vymenovaný je za praktikanta ku kráľovskej tabuli košickej.

Stavba elektrického diela v Ilave. Obecne predstavenstvo Ilavy na postavenie jedného elektrického diela, ktoré by stálo 100.000 korún, vypísalo súbeh. Firma «Siemens-Schuckert» už reflektovala na súbeh, ale či bude možno na elektrické dielo präliminovanú summu zadovážiť, ohľadom toho sú mienky rozličné.

Styristo robotníkov z Uhorska prišlo o život v Amerike. Z amerického mesta Pittsburg došiel smutný chýr, totiž že v jednej bani udalo sa nešťastie, ktorému padlo v obeť viac sto uhorských robotníkov. O katastrofe z Pittsburgu oznamujú, že katastrofa udala sa v bani prináležajúcej spoločnosti Coal Company. V šachte «Darc» zvanej totižto udal sa výbuch, následkom čoho sa uhlie sossulo a vyše styristo robotníkov zaspalo. Nešťastní robotníci sú skoro samí Uhria.

Nešťastie robotníkov. Veľké nešťastie udalo sa dňa 19. decembra min. roku v jednej hore v chotári obce Szaploneza (stolica maramarošská). Z jednej hory pri prameni «Vereshegy» zvanom lesnícky podnikateľ z Hustu Jakub Sajovits cieľom šetrenia útrat 30 robotníkov chcel odviezť domov na priemyselnej železnici, ktorá je zariadená len na odvážanie dreva. Keď železnica došla na strmú dráhu, malé vaggóny s obrovskou rýchlosťou letely dolu a poneváž Sajovits hám nevedel spravovať, vaggóny vyskočily z koľajníc a spadly do hlbokého jarku. Vyšínutie malo strašný následok. 15 ročnému robotníckemu chlapcovi Ladislavovi Barčekovi jeden srútivší sa vozeň odrezal hlavu, z pomedzi robotníkov dvadsať boli ťažšie a viacerí ľahšie ranení. Jeden zlomil si nohu, iný ruku, tak že na mieste nešťastia ozýval sa plač a nárek. Raneným prvú pomoc poskytnul lekár z obce Hosszomező dr. Emil Weisz, ktorý za štyri hodiny obväzoval rany nešťastným robotníkom. Jakuba Sajovitsa zatkli.

HOSPODÁRSTVO.

O lichve.

Načo máme hľadať pri kupovaní lichvy? Ponajprv na to, či má krava dobre vyvinuté prsia a zadniu čiastku tela. (Toto isté platí aj pri kobyľe.) Čím je hrud kravy dutšia a hlbšia, tým má väčšie pľúca a srdce a tým lepšie rozfahujú sa tieto dva zvláštne stroje, čoho následkom je, že telo takéhoto hoväda dokonale sa vyvinie, čo má vplyv na plemenenie. Takéto hovädo je silnejšie, v práci vytrvanlivé, húževnaté a dá tiež viac mlieka, ako hovädo také, ktoré nemá tieto dobré vlastnosti.

Dobre vyrastená zadnia čiastka hoväda dá tú nádej gazdovi, že bude mať veľký a zdravý plod a že sa aj ľahko bude teliť taká krava. Pri kúpe ani nohy nenechajme bez ohľadu. A keď sme už kravu dobre obzreli, ešte lepšie musíme hľadať na bujaka, lebo potomok vždy viac dedí vlastností plemenáka, ako matere.

Pri držaní a opatrovaní dobytku hlavná vec je mašťať a krmenie, lebo ináč hoc akú peknú lichvu sme si zadovážili, pritom ale jak ju neopatrujeme jako sa pa-

tri, tak nikdy nebudeme mať z nej chosňu a nedocielime to, čo sme si pred seba vzali. Majme starosť na to, aby naša lichva mala čím väčšiu, svetlejšiu a čistejšiu mašťať, lebo ináč lichva nebude zdravá. V tmavej, v tesnej, nečistej a smradlavej maštali upelešia sa choroby, ktorým v obeť padne lichva. Čerstvý vzduch a svetlo je základom zdravia nielen u človeka, lež aj u hoväda. Môžem povedať, že je to tak potrebné, ako aj krma. Lenže — a je to na poľutovanie — málokto hospodár to vie a uverí, lebo je v tom chybnom presvedčení, že dobrá je hovädu hoc aká špinavá mašťať. Nieže tak priatelia moji, zle smýšľate. Jak človeku nečistota škodí, tak práve škodí ona aj hovädu. Nože bedlite o tie vaše maštale a chlievy, lebo len tak budete mať zdravú lichvu. Nenie ľahšieho, ako vystaviť širokú mašťať s oblokami a ju dokonale vetriť. Tohoto posledného sa boja mnohí hospodári hovoriac, že lichva prestydne. Veď ja s týmto nehovorím, aby bola lichva v prievzduchu, v cugu, len treba otvoriť cestu povetriu či na stenách, či na povale, len nech ono príde do maštale. Vzduch maštale zaraz bude čistejší, jak nebude stáť v nej moč a hnojnica, lež ztečie ona do hnoja. S týmto aj trus popravíme, lebo moč obsahuje v sebe amóniak, to jest takú látku, ktorú každá rastlina potrebuje. Mostnice, na ktorých kravy a kobyly stoja a líhajú u zadného konca nech sú trochu zvýšené, aby sme s tým zachránili plod a životy (matky) zvierat. Ešte čo, povie ne jeden hospodár, veď vtedy moč pod hovädo bude tiecť. Pravda, že by tak bolo, lenže ja vec tak rozumiem, že pod teľné kravy a pod zrebnaté kobyly tak treba podstieľať, že pod ich zadné nohy viac slamy dáme, ako pod predné.

Po tomto navráťim sa k plemenákom. Na nič sa toľko nežalujú malí hospodári, ako na bujakov, lebo keď aj kúpia na oko dobrého býka, sklamá sa v ňom, lebo je nanič. Vtedy klajú na toho, kto býka vychoval, len práve tomu dajú pokoj, kto ho opatroval, kdežto on ho pokazil. To je starodávna vec, že plemenáka od jeho uliahnutia treba dobre kŕmiť a bedlive opatrovať. Toto bezpochyby vedia dobytkári. Keď ale na dedinu príde takýto dobre vychovaný plemenák, či obdrží on tam takú opateru, na akú bol navyknutý a aká mu aj patrí? Pochybujem. Sena a dateliny síce dostane sa mu do vôle, lenže to ešte nenie všetko. Vezmime len behanie sa kravy, obyčajne 3—4 razy vedú ju k bujakovi, myslia si, že s tým lepšie poistia plod, kdežto nedocielia s tým iné iba to, že slabia bujaka, tak že ten pred časom bude daromným. Pri takomto zaobchodení nečudujme sa potom, že nemáme dokonalých plemenákov. Ďalej plemenák požaduje aj inakšiu krmu, ako obyčajná lichva, lebo tohoto pri stálej sile treba držať. Jeho prirodzený pokrm je ovos, seno, trochu dateliny, alebo lucerny. Ovos mu dá silu a vytrvanlivosť, bez toho, žeby ztučnel od neho. Je síce pravda, že takéto držanie viac koštuje, ale sa ono vynahradí v potomkoch, lebo od dobrého bujaka dobré teľce pochodiai. Pri opatrovaní plemenákov nesmieme zabudnúť, že oni aj slo-

bodné pohybovanie potrebujú, najmä v tom páde, keď na pašu nechodia, lež keď sú stále v maštali zavreté. Najlepšie bude, keď blízko maštale ohradíme miesto, kde býk podľa vôle bude môcť chodiť. Konečne treba plemenákov čisto držať, lebo veď čistota je polovica obroku.

(Dokončenie nasleduje.)

DOPISY.

Nitra.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velaectený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Krestane».

Známe je to príslovie, že zo psa nikdy nebude slavnina. Tak aj z liberála tiež nebude iné, čo by sa ako dušil, len drabant. Dokázalo sa to aj u nás v Nitrianskej. Tu od jakživa panovali liberálni drabanti. Všetky úrady oni zaplňovali. Voľby oni riadili a len svojich pajtášov pchali či už do stoličného výboru, či do snemovne. Každý nadžupan, či to bol Szalavszky, či Thuróczi, či Kramolin, či Markhot, mal ten istý tábor, tých istých pomocníkov, tých istých podlizáčov. Jedon nadžupan odišiel, druhý prišiel, gárda ale zostala. Čo by ale aj nie, veď heslo bolo: «Radi by sme my videli tú vládu, ktorú by sme nenapomáhali». Tak to aj bolo. Tí ľudia, ktorí ešte za starého Tiszu nosili za širákom kortešské pero, keď prišiel nový ministerpredseda, ztrhli z pera nápis a dali naň druhý. Liberálmi boli, aj tými zostali. Za Fejérváryho drabant-ministerpredsedu práve tak boli oduševnení, ako sú teraz za Wekerleho. Csillaghyho, kráľovského kommissára tak oslavovali a tak pili s ním oldomáš, ako oslavovali dňa 19. decembra roku 1907. na stoličnom dome pri voľbe stoličných úradníkov Juliusa Markhot, nadžupana. Tí istí ľudia, ktorí za času Kristófiho boli proti vlasti; tí ľudia, ktorí pri krajinských voľbách tie najväčšie nezákonnosti a neľudskosti páchali proti kresťanskej ľudovej strane; tí ľudia, ktorí na kolena padli pred takými volebnými predsedami, akí boli: Tarnóci, Szúlovszky, Csemniczky, Pongrácz, Szatmári, Crausz atď. odrazu ztrhli zo seba uniformu drabantev a zostali ústavnými a ponúkli sa teraz Andrássymu. Teda tí ľudia, ktorí cez dlhé roky sliapali právo a slobodu občiansku, do krve tríznilli a prehánali úbohých ľudákov a ktorí z uhorskej ústavy pri všetkých voľbách posmech robili: zrazu zostali tuhými kurucmi. Nebrali síce do ruky buzogáne, ale plným hrdlom kričali: «Kuruci sme! Nech žije sloboda! Beda labancom, beda drabantom!» A kto že je v Nitrianskej drabantom? Len títo štepení kuruci. Nech by znovu prišiel na nás

Kristófi, skovajú buzogáne a oslavovať budú Ďura Csillaghyho, kráľovského kommissára. Veď aj Julius Markhot, zakiaľ nebol nadžupanom, bil sa v prsia, že je kurucem. Podlizoval sa stoličnej opozícii, len aby zostal nadžupanom. Sľuboval, že bude vymetať úrady, to jest že povyhadzuje z úradov tých bašov, ktorí ľud nenávidia, ktorí slobodu sliapu a ktorí rúbať by sa boli dali za drabantov. Sľubov teda bolo vyše práva, lenže pán Markhot opozíciu pekne-krásne len zaviedol. Nevymetal, ba s bývalými drabantami utvoril ústavný kruh, opozíciu tlačil a ľudákov práve tak nenávidel, ako aj predtým. Dňa 19. decembra voľbu stoličných úradníkov tak previedol, že tých najzúrivejších drabantov vsadil do najhlavnejších úradov. A tak sme teraz tam, kde sme boli za starého Tiszu, za Bánffyho a za Fejérváryho. Markhot je práve taký, aký bol Szalavszky alebo Thuróczi. Tak vyceruje zuby na ľudákov a tak čí občiansku slobodu, ako aj tí. Nuž ale každej hračke býva koniec. Tak bude koniec aj Markhotovmu nadžupanstvu. Naši hrdinskí vyslanci: Brestyenzky, Kovács, gróf Hunyady, Gsernoch, Rakovszky, Horváth, postarajú sa o to, že Markhotovej sláve skoro bude koniec. My ľudáci voláme nazdar našim hrdinským vyslancom. Až príde nový nadžupan, počne sa vymetanie úradov.

Výborník.

Sv. Benedik.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

Roku 1897. mali sme u nás sväté missie, od tých čias ale veľmi mnohí medzi nami mravne tak hlboko upadli, že už ani ku svätej spovedi nechodili. Spozorujúc toto náš drahý duchovný otec, povolal k nám dvoch velebných pánov missionárov z Trnavy zo Spoločnosti Ježišovej. Začali oni sväté missie dňa 1. decembra a držali ich do 11. decembra. Velební páni otcovia missionári tak horlive nám kázali, že sme videli zázraky milosti Božej. Mocou slova Božieho a z milosti Ducha svätého tak sme boli pohnutí a tak hlboko preniknutí, že i tí najzátvrdlivejší ľudia kamenného srdca, vylievali slze kajúcnosti a všetci sme úprimne činili pokánie, čoho znakom je, že štyritisíc veriacich pristúpilo ku stolu Pána. Dňa 8. decembra mali sme krásnu procesiu do malého kostola. Kto to videl, nikdy v živote nezabudne ten krásny obraz, aký predstavovali ľudia na tisíce shromaždení, každý s horiacou sviečkou v ruke, v biele rúcho oblečené školské dietky a dlhý rad panien vencami ozdobených. Velební páni missionári posvätili nám aj škapuliare a iné predmety a boli sme účastní aj pápežského požehnanja. Na jednu dojímavú kázeň zmierili sme sa všetci s našimi nepriateľmi. Missie majú svätý cieľ. Za tie milosti, akých sme sa kroz ne účastnými stali, hlboké vďaky vzdávame vopred všemohúcemu Pánu Bohu. Vrelé a úprimné vďaky vzdávame velebným pánom missionárom a na celý náš život povďační sme našemu veľkomožnému a prevelebnému

pánu farárovi, že nás kroz sväté missie tak hojných milostí Božských účastných učiniť ráčil. Daj Bože tomuto vernému pastierovi ľudu časného i večného blahoslavenstva!

Ján Šemnicer.

Z Námestova.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom oblúbenom «Kresťane».

Ako po búrke peknejšie sa slnko ligotať pozdáva a celá príroda občerstvená býva, tak po zkazonosnom vplyve Hrkľa a Rátha, námestovský katolícky kruh ku novému a blaženejšiemu životu prichodí. Kým títo dvaja náš katolícky kruh spravovali, nič osožného a radostného sme sa tam dožiť nemohli. Miesto jestvovania tam ducha kresťanského, bol náš kruh — žiaľbohu — strediskom bláznivých kortešačiek. Teraz ale čo na čele kruhu stojí miestny pán farár Ján Murín a o vzdelávanie členov starajú sa páni kapláni Jozef Novotný a Jozef Hohol, celkom ináč sa máme. Mládež sa nám usilovne chystá ku predstaveniu jednej veselohry, v čom ju vyučuje pán kaplán Novotný, ktorého Ráth a jeho súdruhovia nemožným chceli učiniť cestou «Ľudových Novín». Zákerníctvu jejich skoro som i sám podľahol, keď spatiac bezúhonné účinkovanie pána kaplána, s osklivosťou som sa odvrátil od falošných prorokov a odvrátilo sa už od nich i celé mestečko.

Ondrej, mešťan.

K našemu vyobrazeniu.

Keď sa bol narodil Pán Ježiš v meste Betleheme za dňov Herodesa kráľa, hľa mudrci od Východu prišli do Jeruzalema, rieknuť: Kde jest, ktorý sa narodil, kráľ židovský? Bo sme videli hviezdu jeho na Východe a prišli sme klaňať sa jemu. Ako to slyšal kráľ Herodes, zarmútil sa a celý Jeruzalem s ním. A shromaždiac všetky kniežatá kňazské a učiteľov ľudu, pýtal sa ich: kde by sa mal Kristus narodiť. A oni mu riekli: v Betleheme judskom, bo tak je napísané skrze prorokov: a ty Betleheme zeme judská, nenie si najmenšia medzi kniežatmi judskými: bo z tebe vyjde vodca, ktorý spravovať bude ľud môj izraelský. Vtedy Herodes tajne povolal k sebe mudrcov a vypýtal sa ich na čas hviezdy, ktorá sa im bola ukázala. A prepustiac ich do Betlehema, riekol: odejdite a pýtajte sa pilne na dieťa, abych aj ja prijdúc, klaňal sa jemu. Ktorýžto slyšiac kráľa, odišli. A hľa, hviezda, ktorú boli na Východe videli predchádzala ich, až postála na mieste, kde bolo dieťa. Uvidiac hviezdu, radovali sa radosťou veľkou a vejdúc do domu, našli dieťa s Mariou matkou jeho a padnúc na kolená klaňali sa mu a otvoriac poklady svoje, obetovali mu: zlato, kadidlo a mirhu.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Rozmary a žarty.

Čo je lepšie?

Pani: Počujte, čo vám hovorili na to v predošlej službe, keď ste v kuchyni spievala?

Kucharka: Predošlá pani mi hovorila, že je to všetko lepšie, čo spievam, ako čo navarím.

Neveril jej.

Pani: Jestli že mi nekúpiš nové šaty, tak skočím do vody.

Pán (ku slúžke): Anna, priprav kúpeľ, pani sa budú kúpať.

Lahká pomoc.

Veriteľ: Zase len nič! Tak teda zase pozdejšie musím prísť.

Dlžník: Ale veď vás k tomu nikto nenúti.

Nie div.

Terka: Len si pomyslíte, pani suseda, mlynárova žena spadla dolu z povale a hned tam na mieste dušu vypustila.

Zuzka: Chuderka, ale nie div, veď ona už dávno chorlavela...

Sociálne spisy «Spolku svätého Štefana».

Sociálna otázka pohybuje naše storočie. Skoro každý človek má toto slovo na ústach, lenže premohí ho zneužívajú.

Toto slovo: «socializmus» znamená v ústach tábora všetko podkopávajúceho, vojnu proti všetkému, čo my považujeme za sväté, za veľké a za ctihodné. Socialisti bojujú proti viere, proti vlasti, proti rodine, proti súkromnej vlastnosti, pestujú nenávisť, miesto toho, čo by rozširovali obapolné dorozumenie a váženie.

A veď nenie úlohou socializmu braterský boj, nenie jeho cieľom rozličné triedy spoločnosti huckať jednu proti druhej, lež v mene lásky Kristovej by mal obnoviť spoločnosť na poli lásky k blížnemu.

Tento ctihodný, šlachetného povolania «socializmus» sa menuje kresťanským socialismom, v službe ktorého sa nachádza aj «Spolok svätého Štefana» so svojimi spisami a ľudovými knižkami.

Tieto spisy nás osvecujú, vyučujú, sošlachujú. Kto len do ruky vezme taký ľudový

spis, nemôže ho odložiť, zakiaľ ho neprečíta. Kto ho ale už prečítal, vďačne obracia pozornosť ľudí na ľudové spisy «Spolku sv. Štefana». Sú ony dobré, osožné a poučné, pritom ale i lacné. Taký sošit stojí len dakolko halierov.

Knížná polica.

Veľmi vrele odporúčame nákladom Spolku sv. Štefana vydané, nasledovné diela:

1. **Cesta do pekla vedúca.** Cena 6 halierov.
2. **Hrdinská láska.** (Neslobodno luhať.) Cena 10 halierov.
3. **Lurdské pamiatky.** Cena 40 halierov.
4. **Viera je od všetkého drahšia.** Cena 16 hal.
5. **Betka Škvarák.** (Nehraj sa so šťastím.) Cena 6 halierov.
6. **Slepý kôň.** (Boh zaplatí každému.) Cena 6 hal.
7. **Životopis pápeža Piusa X.** Cena 12 halierov.
8. **Maj chrám Boží v úctivosti.** Cena 6 halierov.
9. **Skrytý poklad.** (Časté sväté prijímanie.) Cena 16 halierov.

Objednať možno vo Spolku sv. Štefana (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.)

Spisy redakcii zaslané.

Slovenský a maďarský a maďarský a slovenský slovník, zostavil dr. Adolf Pechány, vo dvoch sväzkoch. Oba sväzky, ktoré už boly veľmi potrebné, vydalo kníhkupectvo Vilhelma Lauffera (Bratia Révai, literárna účastinárska spoločnosť.) Cena je ľavná. Každý sväzok osobito broširovaný stojí 2 koruny 50 halierov, v plátne viazaný 3 koruny 20 halierov. Obidva sväzky spolu broširované 5 korún, v plátne viazané 6 korún. Objednávky nech sa zasielajú na adresu: Révai Testvérek. Irod. Intézet r. t., Budapest, Üllői-ut 18. sz.

Strom Serafický. Mesačník pre údov III. rádu sv. Františka a Armády sv. Kríža. Zodpovedný redaktor a majiteľ Karol Zsekó, farár jablonický (Nyitra-Jabloniec) Predplatné na celý rok 1 koruna 50 halierov. Predplatky a dopisy sa zasielajú: Redakcia «Strom Serafický» Nyitra-Jabloniec. S povolením cirkevnej vrchnosti v Ostrihome.

Pútnik svätovojtešský. Kalendár pre katolíckych Slovákov v Uhorsku, vďaný Spolkom svätého Adalberta (Vojtecha) na priestupný, 366 dní majúci rok po narodení Krista Pána. 1908. Ročník XXXVII. Redaktor Martin Kollár, správca spolku, Číslo podielových kníh 96. Nákladom Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Tento ročník kalendára «Pútnika» vychádza s povolením najdôstojnejšej arcibiskupskej vrchnosti ostrihomskej.

Dennica. Ženský a rodinný list pre poučenie a zábavu. Redaktorka Terezia Vansová. Vychádza každý

mesiac raz. Na rok predpláca sa 3 koruny. Do Nemecka 4 koruny. Do Ruska 2 ruble. Pre Ameriku 1 dollár. Pre ostatné cudzozemsko 5 korún. — Vydáva Fr. Votruba v Pešti (Budapest, VIII., Rákóczi-tér 3.), kam sa majú predplatky zasielať.

Krajinská jubilárna púť do Lourdes u. Z príležitosti 50-ročnej pamiatky zjavenia sa blahoslavenej Panny Marie s odobrením a dovolením prevelebnej hlavnej vrchnosti cirkevnej ostrihomskej vedú: velebný p. Franc Fehér, farár, Ebed (stol. ostrih.); vel. p. Ján Simonics, Czobolyfalu (st. trenč.); vel. p. Jozef Pasztorek. Púť sa pohne dňa 16. marca roku 1908. — *A*) Smer cesty: Budapest—Fiume—Venedig—Mailand—Vintimille Lourdes—Marseille—Genova—Padua—Venedig—Fiume Budapest. III. trieda 205 korún, II. trieda 395 korún, I. trieda 500 korún. V čom obsažené je aj zaopatrenie v hospodách cez 8 dní, a síce v Lourdes-e 4 dni, v Padue 1 deň, v Mailande 1 deň, v Marseille 1 deň a v Genue 1 deň. — *B*) Smer cesty: Tak ako hore až po Lourdes, zpiatky cez Genova—Pisa—Roma—Loretto—Fiume—Budapest. III. trieda 250 korún, II. trieda 451 korún, I. trieda 560 korún, v čom obsažené je aj zaopatrenie cez 11 dní, a síce Mailand—Marseille—Genova 1—1 deň, Lourdes 4 dni, Rowa 4 dni. Podrobné programy k dostaniu sú: u velebného pána Franca Fehér, Ebed (ostrihomska stolica), u Jána Simonics, farára, Czobolyfalu (stolica trenčianska), u veleb. pána Štefana Pasztorek, farára, Tököl (stolica Pest), u veleb. úradu farského, Csacza (stol. trenčianska).

Jubilárna krajinská púť do Lourdes-u pohne sa dňa 23. marca roku 1908. s dovolením prevelebnej najvyššej vrchnosti cirkevnej, pod protektorátom a pri spoluúčinkovaní osvietenej grófký Belovej Szapári a pri duchevnom vodcovstve prevelebneho a dôstojného pána kanonika Alexandra Gaibl. — Smer cesty: Budapešť—Prešporok—Viedeň—Salzburg—Innsbruck—Maria-Einsiedeln—(milostné miesto)—Genf—Lyon—Toulouse—Cette—Lourdes a zpiatky. — Ceny súčasťenia: Z Budapešte I. trieda 550 korún, II. trieda 260 korún. Z Prešporoku I. trieda 533 korún 80 hal., II. trieda 439 kor. 20 hal., III. trieda 253 korún, v ktorých cenách obsažené sú trovy hospody a zaopatrenia po ceste. Cesta trvá asi 14 dní. Prihlásiť sa možno do 20. februára u dôstojného pána kanonika Alexandra Gaibl, Pozsony, Kapitulska ulica č. 3.

Odkazy redakcie.

P. J. K. Sz. Ako nám listy riadne prídu, uverejnia sa do posledného všetky riadky.

P. Dopisovateľ. Nitrianska Dolina. Ráče tým pánom zase trochu zasvietiť. Vaše dopisy budú nám veľmi vítané.

P. Alfonz. Rozpomeňte sa na nás aj tohoto roku.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 1. januára.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 24·60—26·20, stolnobelehradská K 24·90—25·85, peštianska K 24·75—25·90, banátska K 24·80—25·00. — *Raž*: prvotriedna K 23·50—23·70, druhotriedna K 23·20 do 23·40. — *Jačmeň*: prvotriedny K 15·90—16·10, druhotriedny K 15·70—15·90. — *Ovos*: prvotriedny K 17·05—17·20, druhotriedny K 16·30—16·85. — *Proso*: K 11·00—12·00. — *Kukurica*: Kor. 14·00—14·10. — *Repica*: K —————.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	19·30	19·10	18·90	18·70	18·50	18·30	18·10
		č.	7	7½	8		
		K	17·30	16·90	10·10		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 7·00, hrubé K 7·20.

Datelinové semä: čistené K 170·00—175·00, lucerna čistená K 150·00—158·00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·50—4·70, žlté K 5·10—5·30 za 100 kilov.

Strova: Fazuľa veľká biela K 16·00—17·00, miešaná straková K 13·00—14·00. — **Hrach**: nelúpaný K —————, lúpaný K —————. — **Šošovica**: čistená K 45·00—75·00. — **Konopné semä**: K 26·50—27·50. — **Mak**: K 85·00—86·00. — **Rasca** (kmín): Kor. 105·00————. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 51·50—52·00, srbské (100 kusové) K 35·50—36·50.

Lekvár: srbský K 36·50—37·50, slavonský K 56·50 do 57·50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 38·50, fiumánsky White-Star (***) K 32·50 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 77·00 do 78·00, kockový K 79·00—80·00, žltý K 77·00—78·00 za 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 140·00—141·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 105·00—106·00, 3-kusová K 111·00—112·00. vidiecka K ————— za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 165·50 do 166·50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 55·50—56·00.

Vajcia: prima uhorské K 108—100, podľašie K 95 do 100 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·40—2·60, k vareniu K 1·20—1·30 syr 12—20 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1·20—1·30 kilogr.; kurence k smaženiu K 1·30—1·50, kurence k pečeniu K 2·00—2·80, sliepky na polievku K 2·70—3·00 za jeden pár.

Chuf k jedeniu

zdravý žalúdok máme necítme sa zle, nemáme tvrdé stolice, a kedy potrebujeme Fellerové Rebarbara Elsa pilulky ku prehnaniu. 6 škatuliek za 4 koruny franko. Dajme si poslať kroz V. Eugena Feller Stubica, Kostolnáulica 18 číslo (stolica Zahreb). Elsa.

Povrilo moje tlsté lica, lica...
a som malý chlapec predsa,
to len - ktorá duša by sa nardala:
• Kathreinerova Kneipp-sládová
káva 'živila'!

Opravdová je len v originálnych balíčkoch s menom **Kathreiner.**

Tá silná bôbková káva nemá sa piť bez nemiesania!
Kathreinerova Kneipp sládová káva sa jedine dokázala za najlepšiu dávku, ktorý ľahko stravuje, posilňuje a zdravou činí krv.

Deti sa majú len na **Kathreinerovú** navykať.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

(Staré číslo domu VI., Gyár-utca 50. č.)

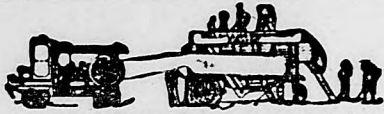
Odporuča pri úplnej záruke

benzín-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, takže

elektrické benzínlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jediva novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlatební stroj orifomnosti !!

Bez strojníka ľahko k vedeniu bár ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje roľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, ajtare, stroje k mlateniu a ku sietiu adt.

O nedostupiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva správy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-hradsko), P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Vel'ky krach!

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchť zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 90 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmí fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentovaného striebra vydlčky,
- 6 kusov amerického patentovaného striebra jedáca ližice
- 12 kusov amerického patentovaného striebra kavové ližice,
- 1 kus amerického patentovaného striebra polievkovú ližicu,
- 1 kus amerického patentovaného striebra mliekovú ližicu,
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne,
- 2 kusy imponantné stolové svietniky,
- 1 cedidlo k čaju,
- 1 kus ajnove cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 90 kr.
Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a vul len 6 zl. 90 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu Americké a patentované striebra je jedna s vonku a s útra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží začo sa garantujem. Svedectvom tomu, že tento oznam **není klamstvo** zavazujem sa bar komu, komu sa naradie nepa peniaze spatky dať. Nech nikto nezameská túto pohodlnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je. ďalej do každej lepšej domácnosti príliš je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA
amerického patentovaného striebra zavod
WIEDEN, II., Rembrandstrasse 19R. Telefon 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v poslaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydlacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznatých listov: Sprvu zasielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 80 kr.

Kolčár barón Bányi jeho ex-
Jej Excellencia, barónka Edelsheimova čo najvrelšie odporučala mne Váš stolový nabytok, pre o esatím Vás, raďte i mne dvojo takýchto nabytkov, po 6 zl. 50 kr. poslať.

Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomberg.
Zasielku som obdral, veľmi som spokojný a budem to aj druhým odporučať.

Andrej Lehóczky kanonik a farár Zemplén-Szinna
S dôrobom sme veľmi spokojní a prosíme o novú zasielku. Predstavená ústavu Mariánskeho. Budapest, IX., Soroksársk a ulica 38.

Lacné české perle.

5 kilo nové tmavé driapané 12 kor.

Biele mákké jak páper 18 kor. — 24 kor.

Biele ako sňah mákké ak paper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti vynimkou dovolenjestli sa pošto é utraty vynahradia. — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Cechy.)

Od desaťroči úspešne potrebujú proti pakostnici a lámke zákonom chránené **KRIEGER-ov REPARATOR**

ako nevyhnutný domáci liek osoži každemu.

Malá flaška 1 koruna., veľka flaška 2 koruny.
K dostaniu v „Korona“ lekárni Budapest. VIII., Kalvin-plac (Roh Jaross-vice).

Zasielka denne s pošou dobierkou alebo pri predbežnom zaslaní penazi.

Vážny oznam pre majiteľov koní!

Aby uhorskí kospodári všeliakými figlami rozšírovaným odporúčaniam na lep nešadiu a svoje peniaze nevyhadzovali za pokrovce ktoré nevideli a ktoré vo všeliakých českých fabrikach shtovuju z kalniku a bareneiu odhodlali sme sa že zvláštnej trvanosti, celkom hrubé, ako bunda teplé, uhorského dorobu pokrovce do obchodu zavedeme ktoré sôdpovedajú všetkým nárokom objeonavateľov.

Vyhodné ceny pre polných hospodárov:

Veľky a š roky pokrovec na kone cena 3 z. até.

Najväčšej a najlepšej jakosti cena 3 z. 40 kr.

Už dva predmety na probu objednané zasielame franko na každú zétézničnú a postovú stanču.

Ku objednaným pokrovcom možno pripojiť «Rapide» nžnice na strihanie ľahvy s nahradným nožom cena 1 zl. 40 kr. Povodné «Pegoet Freres» francizske nonice na strihanie koní zl. 2.20.

Výlučá atresa objednania:
SOHR, rozposielajúca osada uhorských pokrovcov na kone SOMOGYSZILL.

Za dobrotu a povodnosť tovaru záruka.
Za nezodpovedne dáme zpatky penaze.

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem mój, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov. — Svajcarsko povodný syst. tem Roskof patent K 5, Registrované «orel» Roskopf nikol remontoar K 7.

I. hodinová fabrika cis a k. dvorný doposielateľ
Hans Konrád Brůx No. 400 (Cesko.)